

REKENKAMERCOMMISSIE WESTERKWARTIER

Betreft: Eindrapportage Onderzoek Maatschappelijke voorzieningen
Datum: 14 december 2017

Aan de raden van de gemeenten Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn
t.a.v. de griffiers
en
Aan de colleges van B&W van Grootegast, Leek, Marum en Zuidhorn
t.a.v. de gemeentesecretarissen

Geachte raadsleden, geacht college,

De Rekenkamercommissie Westerkwartier (hierna: Rekenkamercommissie) heeft onderzoek gedaan naar de maatschappelijke voorzieningen in de Westerkwartiergemeenten om vooruitlopend op de toekomstige nieuwe gemeente Westerkwartier, inzicht te verstrekken aan de gemeenteraden over de aanwezigheid van maatschappelijke accommodaties binnen de Westerkwartiergemeenten. De Rekenkamercommissie heeft besloten om het onderzoek naar de maatschappelijke voorzieningen in de Westerkwartiergemeenten aan te bieden in de vorm van een Rekenkamerbrief. Het onderzoek is grotendeels inventariserend van aard, zodat een Rekenkamerbrief een passende wijze is om het onderzoek af te ronden. In een mogelijk vervolgonderzoek wil de Rekenkamercommissie een studie verrichten naar de ruimtelijke verdeling van de voorzieningen. Daarbij zal worden gekeken naar de levensvatbaarheid van de voorzieningen in de komende 30 jaar, uitgaande van de te verwachten demografische ontwikkelingen.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode november 2016 en juni 2017. Dit is een vrij lange periode voor een inventariserend onderzoek. Hiervoor zijn twee redenen aan te wijzen. Enerzijds verliep de aanlevering van informatie vanuit de gemeenten minder voorspoedig dan verwacht, daarnaast was de ontvangen informatie in eerste instantie niet volledig. Anderzijds heeft er bij het onderzoeksbureau een lastige overdracht tussen onderzoekers plaatsgevonden na het vertrek van de projectleider. Als Rekenkamercommissie hebben we ons uiterste beste gedaan om één en ander te versnellen, maar dat heeft niet het gewenste effect gehad. Uiteindelijk ligt er een rapportage welke ook door de ambtelijke organisatie geverifieerd is. Na de verificatie en de geleverde input zijn kleine aanpassingen gedaan aan de rapportage, zodat de rapportage de feitelijke situatie op een correcte wijze weergeeft.

Deze Rekenkamerbrief gaat vergezeld van een rapportage waarin de resultaten van het onderzoek gedetailleerd worden weergegeven.

In het licht van de komende herindeling is, zoals aangegeven, een inventariserend onderzoek gedaan naar de maatschappelijke voorzieningen in de verschillende gemeenten. Het gaat dan om sportvoorzieningen, buurt- en dorpshuizen, multifunctionele accommodaties en bibliotheken.

De hoofdvraag luidt:

'Wat zijn de verschillen in het beheer van gemeentelijke voorzieningen tussen de vier Westerkwartiergemeenten en welke aanbevelingen worden gedaan richting nieuwe gemeente?

De bijbehorende deelvragen zijn te vinden in de bijgevoegde rapportage.

Naast de bevindingen en aanbevelingen later in deze brief is het van belang hoe de voorzieningen zich de komende jaren ontwikkelen in een regio waarin demografische ontwikkelingen (ontgroening, vergrijzing) plaatsvinden. Het belangrijkste advies van de Rekenkamercommissie is dan ook om deze inventarisatie te betrekken bij een toekomstvisie op de regio als het gaat om maatschappelijke voorzieningen. Het blijkt vaak lang te duren om in samengevoegde gemeenten de oude 'gemeentegrenzen' los te laten bij een visie op de toekomst.

In de rapportage wordt ingezoomd op het beleid t.a.v.:

1. Private of gemeentelijke accommodaties
2. Gebruikers en bezetting
3. Kapitaallasten
4. Beheer- en onderhoudskosten
5. Onderhoudsplannen
6. Wensen en/of toezeggingen

- Ad 1. Het beleid verschilt per gemeente, zodat de verhouding tussen private of gemeentelijke accommodaties ook verschillend is. Het is aan te bevelen om het beleid op elkaar af te stemmen, zodat het in de nieuwe gemeente mogelijk wordt een integrale visie te ontwikkelen op maatschappelijke voorzieningen.
- Ad 2. Hier wordt een beeld geschetst van het aantal voorzieningen per gemeente en hoe die voorzieningen over de 'kernen' verdeeld zijn. De informatie over de bezetting geeft aan dat er voldoende capaciteit van maatschappelijke accommodaties aanwezig lijkt te zijn.
- Ad 3. De kapitaallasten van de maatschappelijke voorzieningen zijn in de vier gemeente grotendeels op eenzelfde manier opgenomen.
- Ad 4. De manieren waarop binnen de vier gemeenten omgegaan wordt met beheer- en onderhoudskosten varieert sterk. Het onderhoud is redelijk goed in beeld terwijl de beheerkosten, vooral als deze uitgevoerd worden door 'eigen' personeel, niet altijd toegerekend (kunnen) worden.
- Ad 5. De onderhoudsplannen van de maatschappelijke accommodaties zijn over het algemeen aanwezig. Opgemerkt dient te worden dat de onderhoudsplannen van private partijen niet aangeleverd zijn.
- Ad 6. De wensen en toezeggingen zijn geïnventariseerd en geven een gevarieerd beeld.

Samenvattend kan worden gesteld dat de inventarisatie een goed beeld geeft van de overeenkomsten en verschillen tussen de vier gemeenten ten aanzien van maatschappelijke voorzieningen. Het inzicht in private voorzieningen is soms beperkt. Ook de mate van privatisering verschilt per gemeente. Uniforme afspraken (en definities) over beheer en onderhoud zijn beperkt aanwezig. Wel zijn de kosten zelf inzichtelijk per gemeente. De onderhoudsplannen zijn aanwezig en de capaciteit van de voorzieningen lijkt voldoende (gerelateerd aan de bezetting). De aanlevering van de basisgegevens was niet altijd zodanig dat een volledige vergelijking mogelijk was.

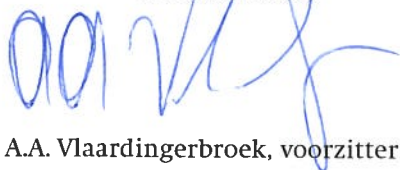
De Rekenkamercommissie is van mening dat er een harmonisatie dient plaats te vinden (op bovengenoemde punten) ten aanzien van de huidige maatschappelijke voorzieningen, zodat er een helder beeld is bij de overgang naar de nieuwe gemeente.

Daarnaast kan de rapportage als basismateriaal dienen bij een gezamenlijke visieontwikkeling op maatschappelijke voorzieningen in het licht van de bevolkingsontwikkeling op middellange termijn. Het basismateriaal is beschikbaar om een gezamenlijke keuze te maken in de manier van vastleggen van de verschillende gegevens de maatschappelijke voorzieningen betreffend.

Tenslotte wil de Rekenkamercommissie alle betrokkenen bij het onderhavige onderzoek bedanken voor hun medewerking.

Mocht u vragen hebben en/of nader willen worden geïnformeerd, dan verzoeken wij u ons dat kenbaar te maken en contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groeten,
namens de Rekenkamercommissie Westerkwartier,

A.A. Vlaardingebroek, voorzitter

Nawoord:

Inmiddels zijn de reacties van de colleges van de vier Westerkwartiergemeenten ontvangen. De colleges herkennen zich in het onderzoek en hebben daar met waardering kennis van genomen. Verder wordt aangegeven dat het onderzoek input is voor de ambtelijke werkgroep Vastgoed die ook een opdracht heeft ten aanzien van de harmonisatie van 'maatschappelijke voorzieningen'.

Per gemeente zijn toch nog enkele kanttekeningen geplaatst. De feitelijke onjuistheden betreffende Zuidhorn en Marum zijn alsnog aangepast in het rapport.

Over het eventuele vervolgonderzoek naar aanleiding van deze inventarisatie, in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen, wil de Rekenkamercommissie Westerkwartier graag in overleg treden met zowel een afvaardiging van de raden als die van de colleges.

Kortom, het is positief te duiden dat een onderzoek van de Rekenkamercommissie op deze manier direct gebruikt kan gaan worden. Zoals aangegeven, gaan we in overleg met u over een eventueel vervolg.

Bijlage: Eindrapportage Onderzoek Maatschappelijke voorzieningen

